

Evaluacja procesów partycypacyjnych: Budżet partycypacyjny w Figaró

Marc Parés
IGOP- UAB
marc.pares@uab.cat

Warszawa, 18 marca 2014

Demokratyczna jakość sieci rządzenia (*governance*):

Cechy sieci	Niska demokratyczna jakość	Wysoka jakość demokratyczna
Zagęszczenie (wielość) aktorów	wysokie	niskie
Kompleksowość	homogeniczne	heterogeniczna
Intensywność relacji	punktowa	systematyczna
Relacje siły	asymetryczne	symetryczne
Zasoby	materialne	relacyjne
Początkowe stanowiska	zgoda	konflikt
Strategie	negocjacje	deliberacja
Wpływ polityk	niski	wysoki
Otwartość	niska	wysoka
Wpływ mediów	niski	wysoki

Models of democracy

	Model demokracji	Najważniejsza wartość	Relacje państwo-społeczeństwo	Formy partycypacji	Wartości partycypacji
Liberalizm	Reprezentatywny	Wolność	Nieingerowanie państwa w sprawy jednostki. Państwo musi gwarantować podstawowe prawa i wolności.	Wolny wybór usług. Reprezentacja interesów. Partnerstwa.	Wolność Reprezentacja Interesy indywidualne
Neorepublikanizm	Partycypacyjny deliberatywny	Równość	Państwo jest wyrazem interesu ogólnego i konieczności.	Partycypacja instytucjonalna Partycypacja bezpośrednia Deliberacja	Równość Ilość Deliberacja Konsensus Interes ogółu
Autonomia	Radykalny	Różnorodność	Społeczeństwo musi uwolnić się od państwa jako formy dominacji.	Wspólne działania społeczeństwa obywatelskiego. Protesty. Empowerment. Rozwój społeczności lokalnych	Pluralizm Równość Konflikt Interes kolektywny

Czym jest ewaluacja?

Proces, podczas którego zbieramy i analizujemy obiektywne dane o usługach, polityce, instytucji lub projekcie...

Wartość	Ewaluacja
Przypisanie czemuś wartości	Systematyczna ocena wartości na bazie określonych kryteriów

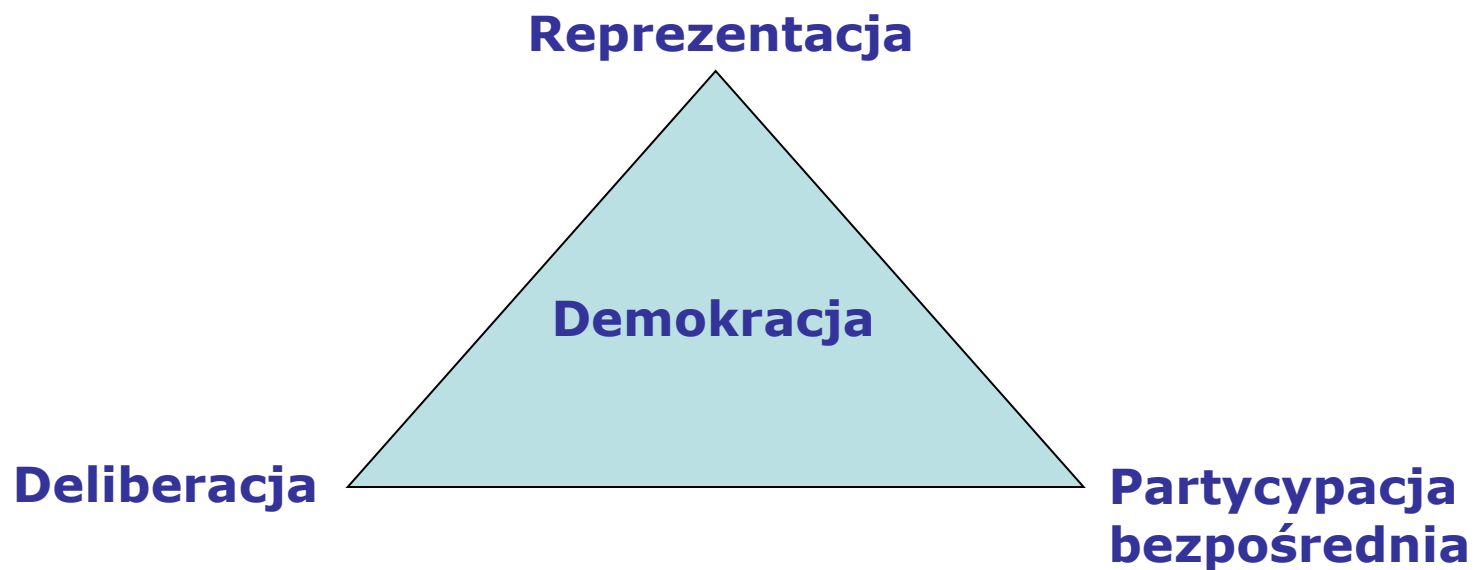
Czy musimy ewaluować partycypację?

- ✓ Czy jest to użyteczne?
- ✓ Czy korzystamy z ewaluacji, aby się uczyć i doskonalić, czy tylko do porównań?
- ✓ Cele:
  - Zgodność z normą
  - Legitimizacja i transparentność
  - Efektywność
  - Współodpowiedzialność
  - Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

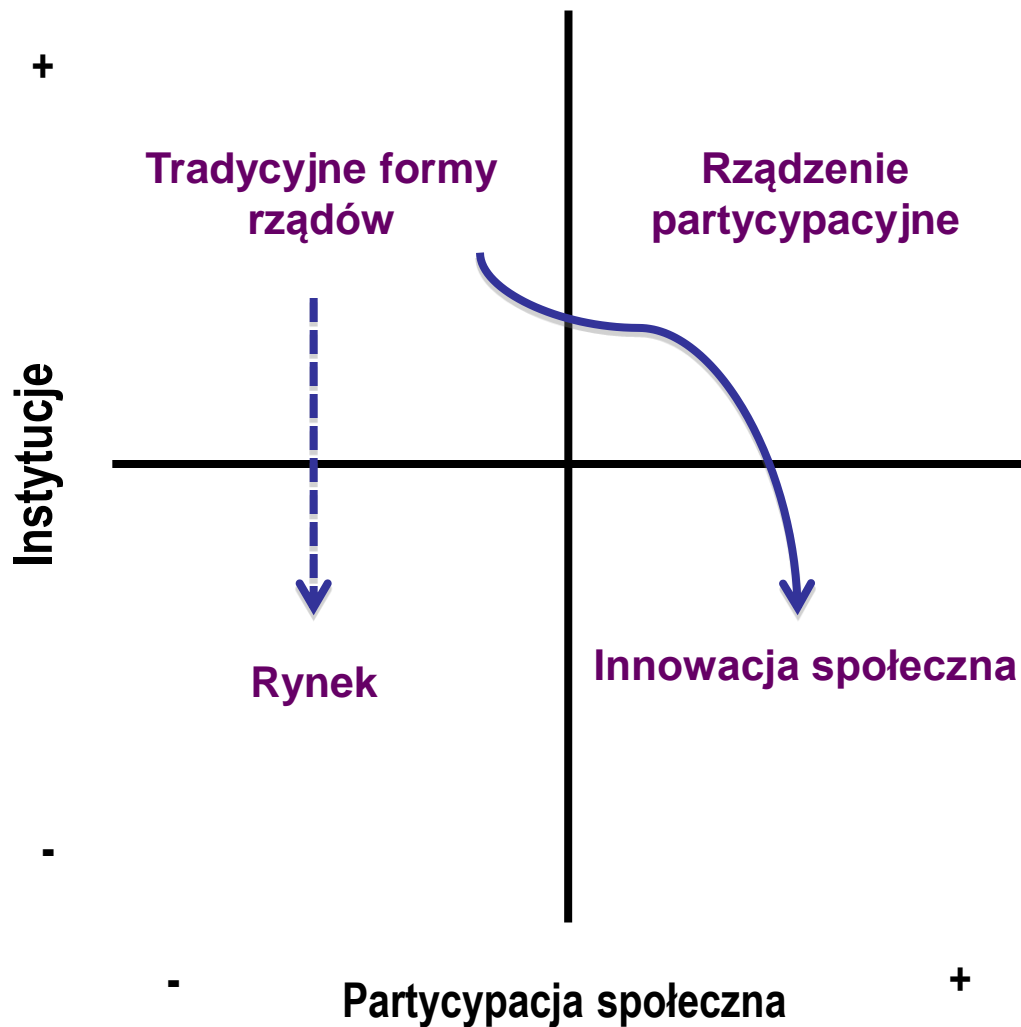
Podejścia do ewaluacji

	Mierzenie	Zarządzanie	Ocena	Negocjacje
Co to znaczy ewaluować?	Namacalne wyniki	Odpowiednie kryteria, wyniki i przyczyny	Jakość procesów i/lub wyników, w porównaniu do wzorcowych	Wspólna definicja, czym jest sukces
Cel	Zgodność z celami	Poprawa procesów i wyników	Zbliżenie do wzorca	Wspólna refleksja, negocjacje i konsensus
Podejście	Pozytywistyczne	Pozytywistyczne	Normatywne	Konstruktywne
Arbiter	Naukowiec	Technik	Sędzia	Mediator

Trzy filary demokracji

Co ewaluujemy?

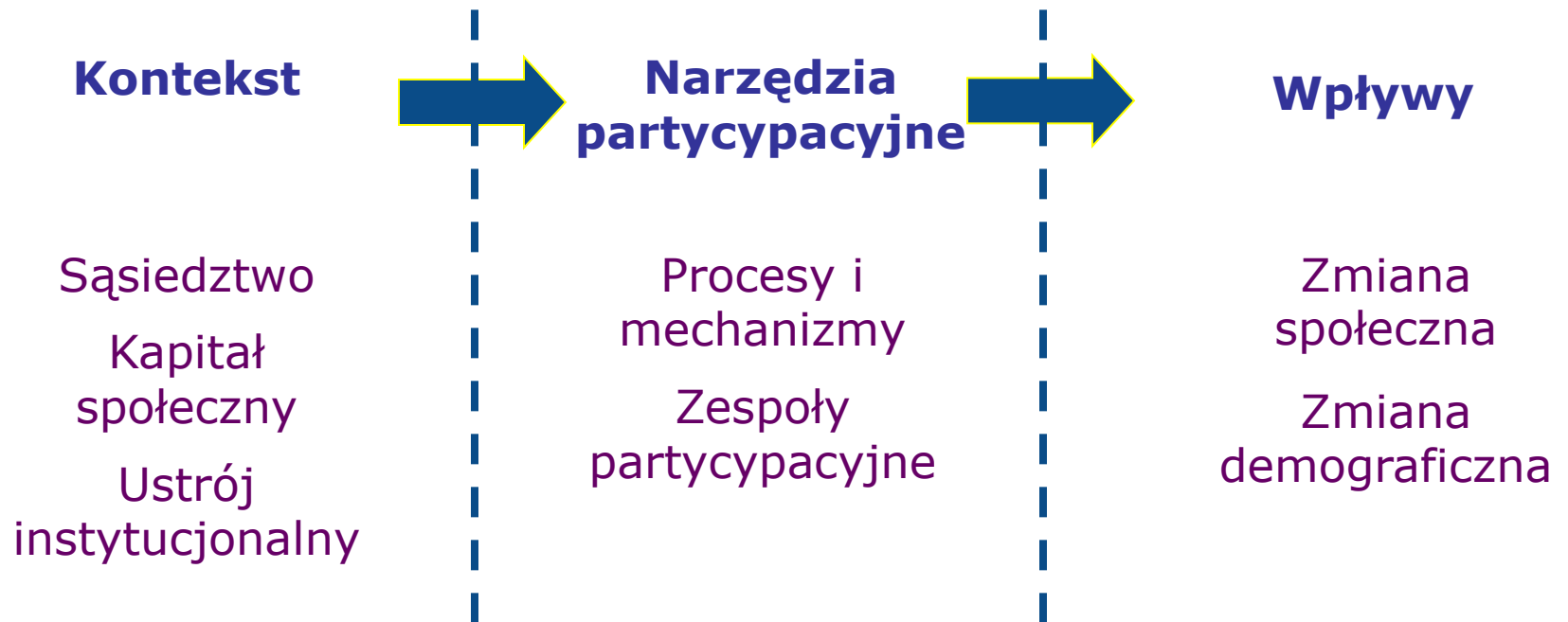

Co ewaluujemy?

Partycypacja jako środek czy cel?

Co ewaluujemy?

Partycypacja jako środek czy cel?

Jak to powinno wyglądać?

Jak:

- Partycypacyjnie
- W sposób ciągły
- Łącząc metody jakościowe i ilościowe

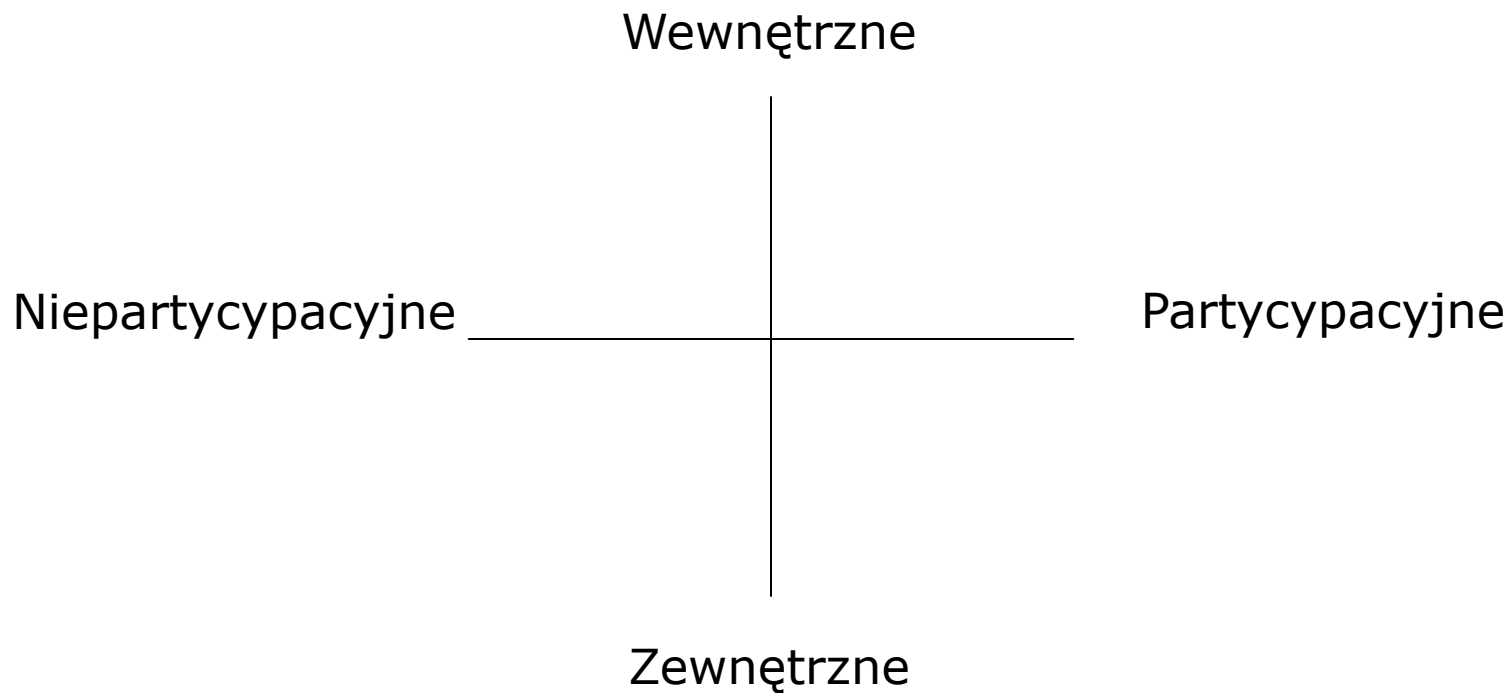
Kiedy:

- Od początku procesu
- Należy sprecyzować cele, kryteria i strategię

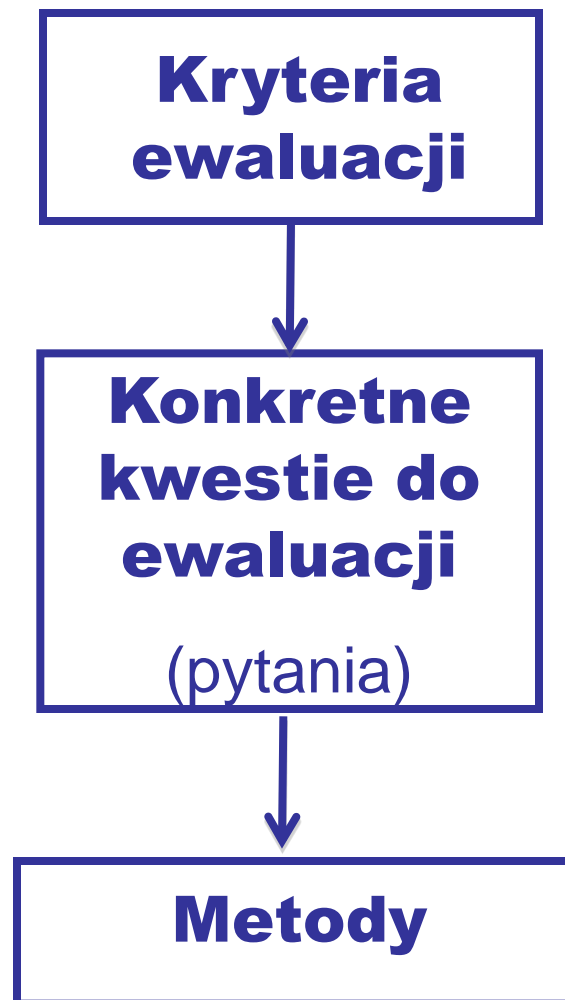
Kto:

- Zespół ewaluacyjny
- Przestrzeń do monitorowania
- Mechanizmy konsultacji

Jak to powinno wyglądać?

Zestaw narzędzi
vs
System
wskaźników

Metody:

- Analiza techniczna
  - Dane, analiza projektu, wywiady, socjogram, obserwacja bezpośrednia
- Wewnętrzna autoewaluacja
  - Grupy fokusowe
- Metody partycypacyjne
  - Kwestionariusze ewaluacyjne
  - Warsztaty ewaluacyjne

Kryteria:

Koordinacja

- 1) Zgoda
- 2) Poprzeczność
- 3) Zaangażowanie polityczne
- 4) Współprzywództwo
- 5) Integracja
- 6) Jasność celów
- 7) Zasoby

Uczestnicy

- 1) Zasięg
- 2) Różnorodność
- 3) Reprezentacja

Temat

- 11) Istotność
- 12) Możliwość zmiany
- 13) Źródło

Metoda

- 11) Poziom partycypacji
- 12) Potencjał propozycji
- 13) Jakość informacji
- 14) Jakość dyskusji
- 15) Ewaluacja

Konsekwencje

- 11) Wpływ
- 12) Publiczna kontrola wyników
- 13) Nauka
- 14) Sieci

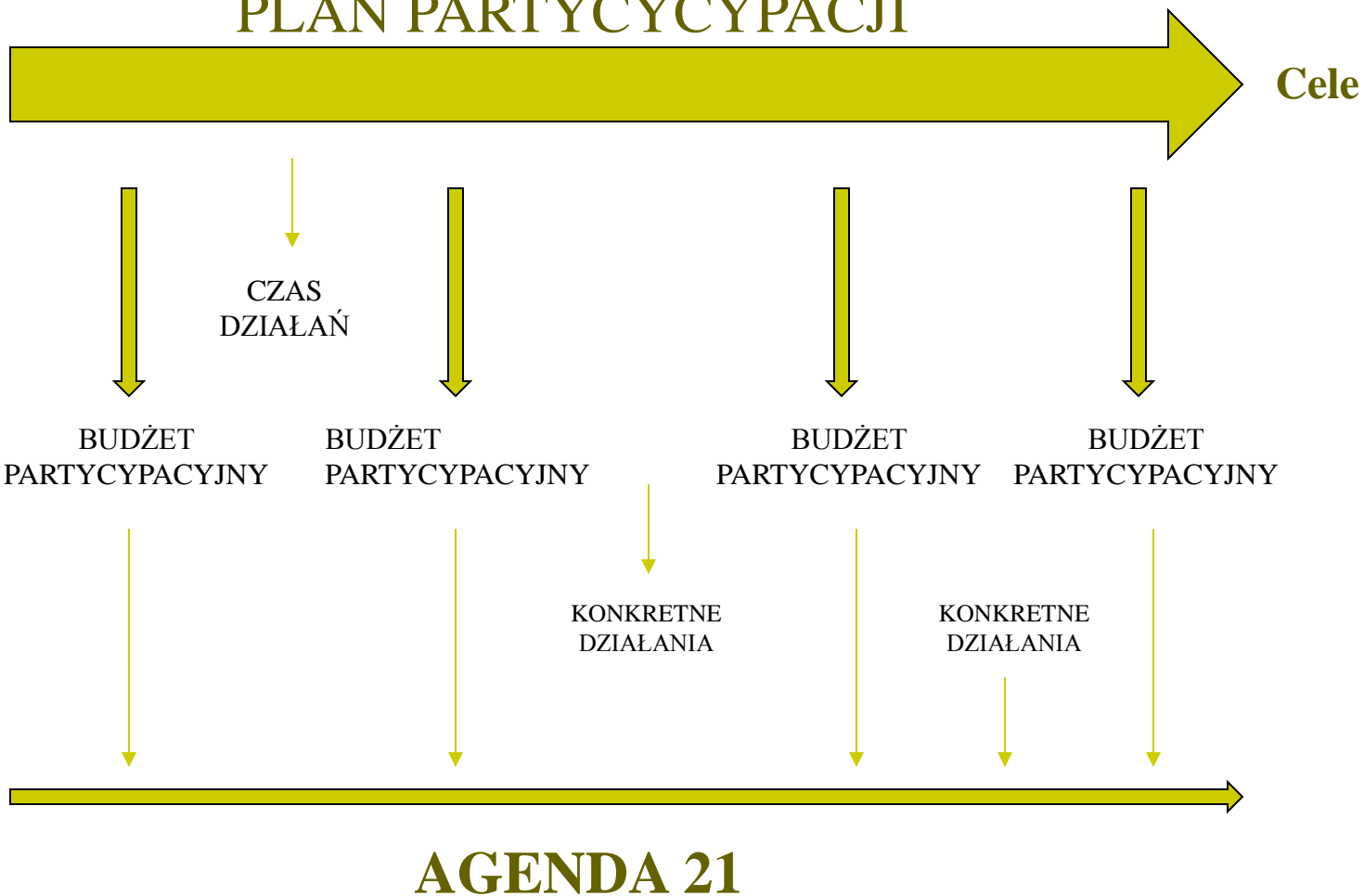
Budżet partycypacyjny Figaró:

- 1.000 mieszkańców / 2 miliony € budżetu
- budżet partycypacyjny od 2004
- Kompleksowy budżet partycypacyjny:
150.000€ rocznie + plany strategiczne + 500.000€
co 4 lata
- Rada Partycypacyjna koordynująca proces

PLAN PARTYCYCYPACJI

Diagnoza

Przykład

Kto i jak:

- 2 na osobę i 2 na organizację
- Wybór propozycji
- Szkolny zeszyt

Kryteria wyboru:

- Prawne
- Kompetencyjne
- Techniczne
- Ekonomiczne
- Bez nierównowagi
- Bez wykluczenia społecznego

Głosowanie: 10 na osobę

Dodatkowe kryteria wartości:

- Podstawowe potrzeby(10%)
- Strategiczne(15%)
- Głosowanie (75%)

**Początek
prezentacji:**

Styczeń-Luty

**Składanie
wniosków**

Luty-
Kwiecień

**Weryfikacja
Ocena
wartości
ekonomicznej**

Kwiecień-Maj

**Głosowanie
Wartość
dodatkowa**

Maj-Czerwiec

Ewaluacja

Wrzesień

Metody ewaluacji:

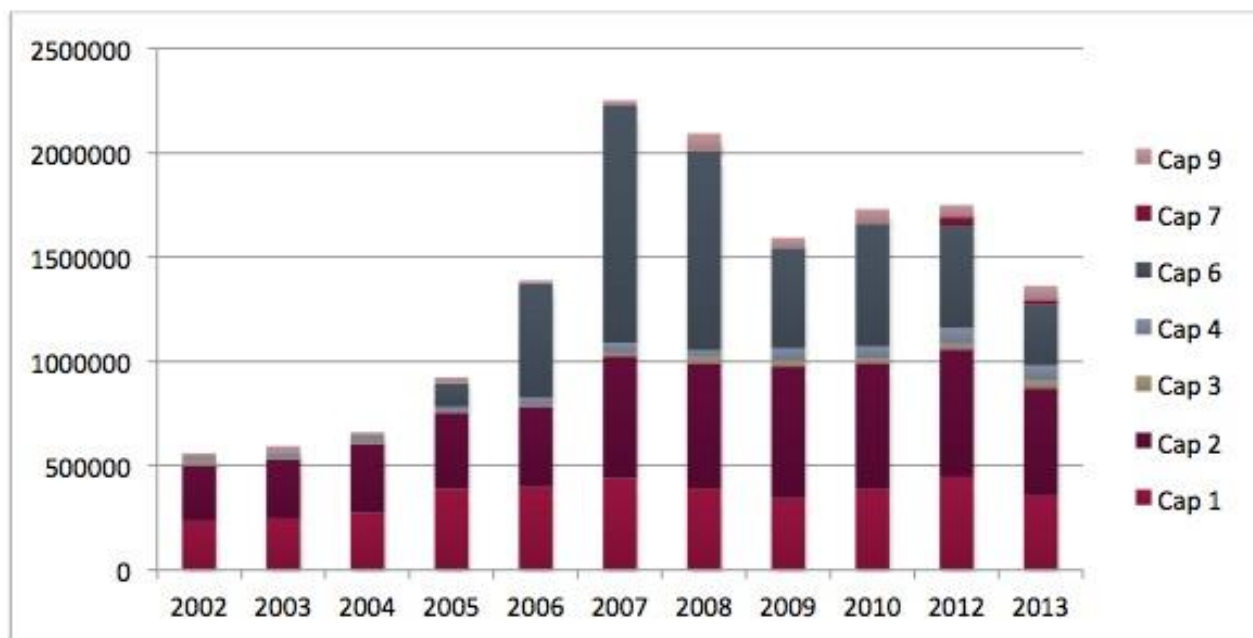
- Analiza danych
- Wywiady
- Grupy fokusowe
- Grupy eksperckie
- Rada partycypacyjna

Cele budżetu partycypacyjnego:

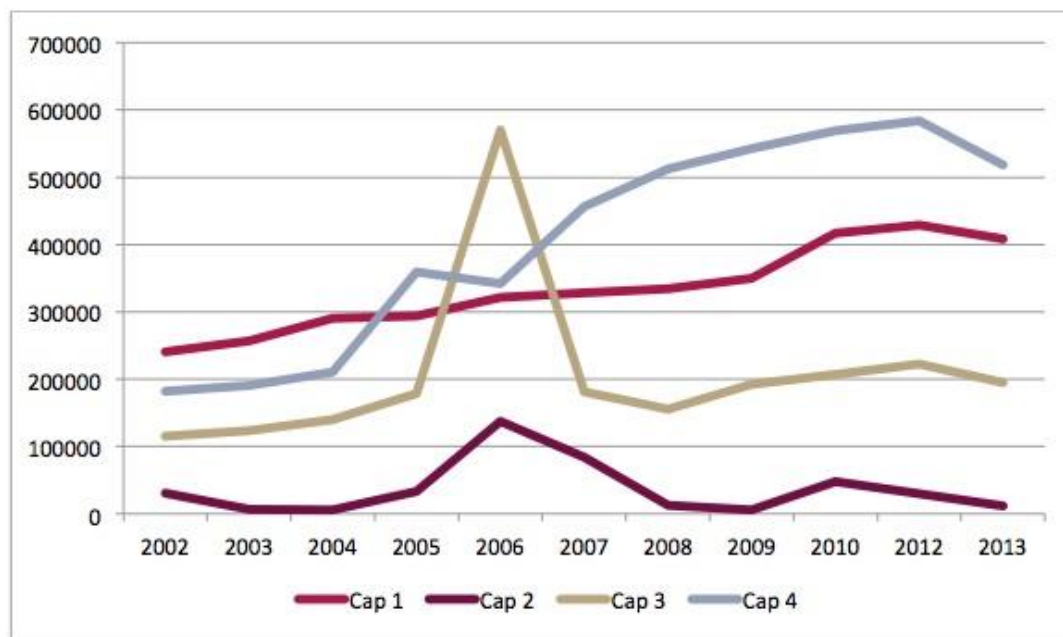
- Partycypacja
- Inkluzja
- Decyzyjność
- Responsywność
- Współodpowiedzialność
- Uczenie się
- Kultura demokracji
- Poprawa polityki publicznej

Case study

Wydatki budżetowe

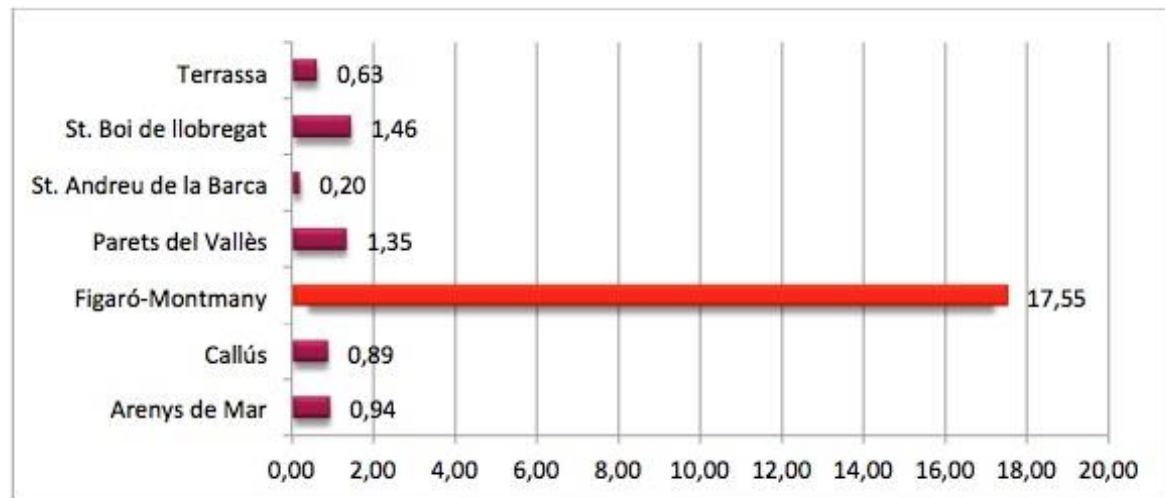
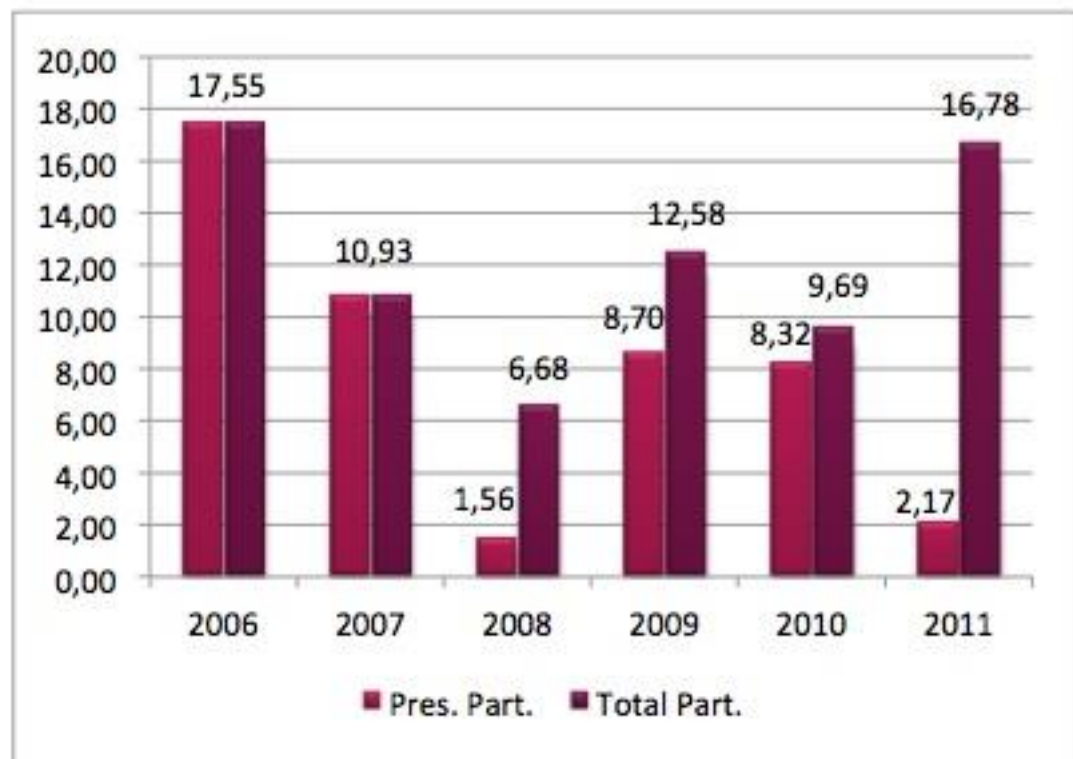

Przychody do budżetu

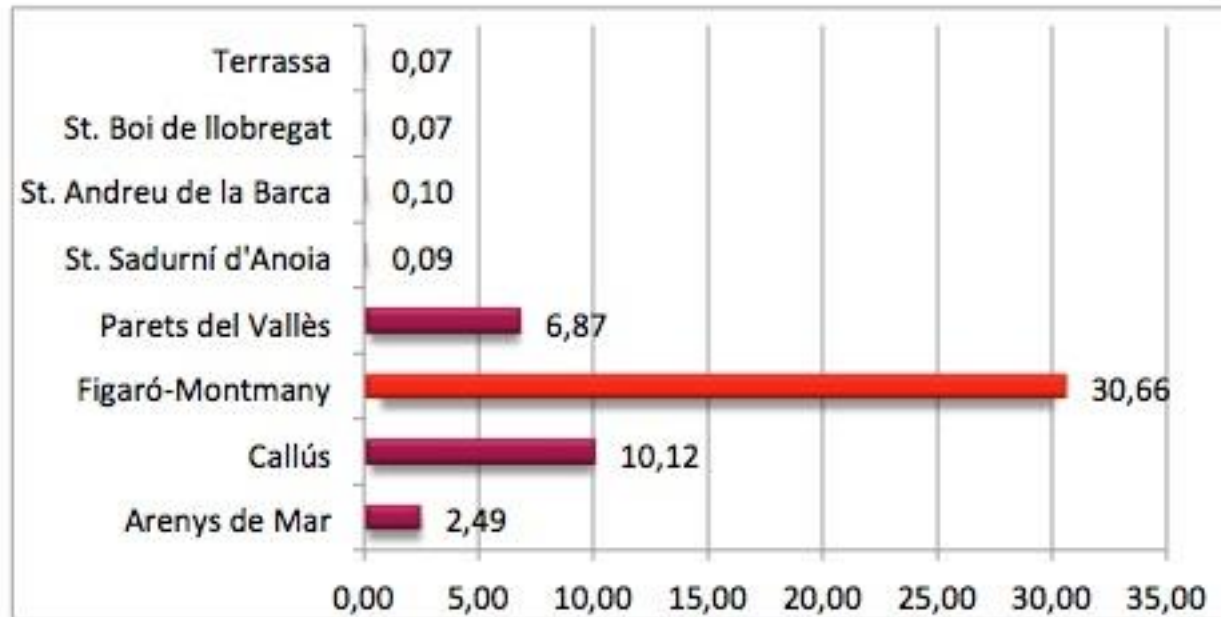
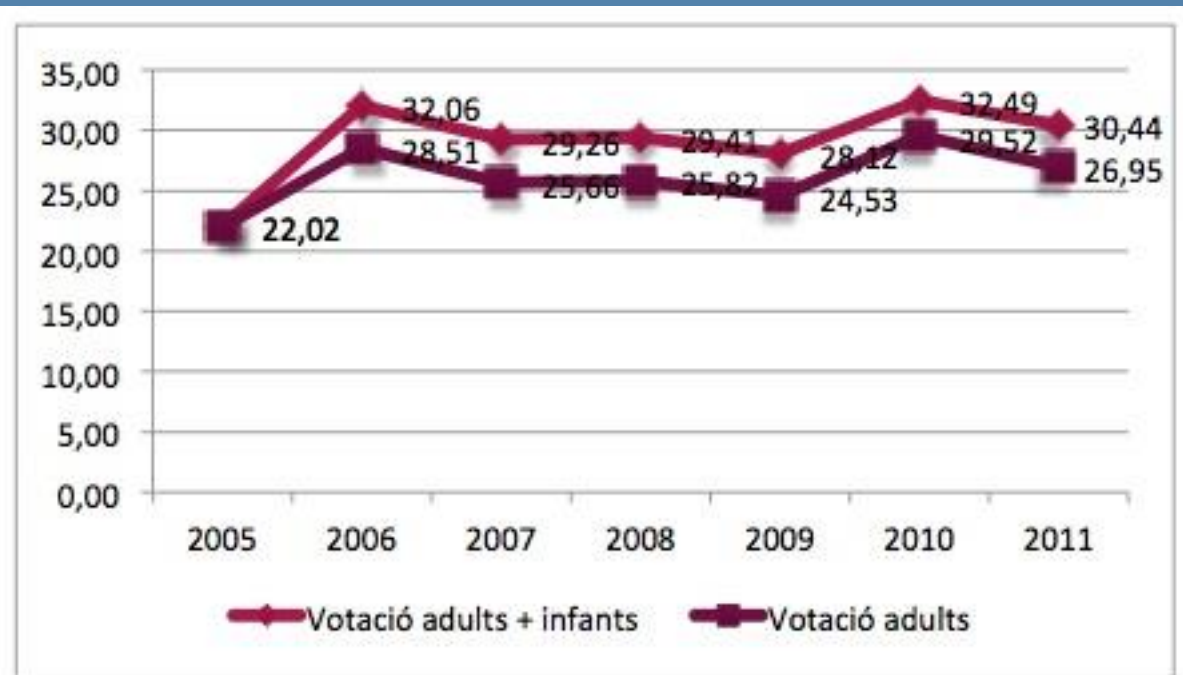
Case study

% budżetu
rozdysponowany
partycypacyjnie

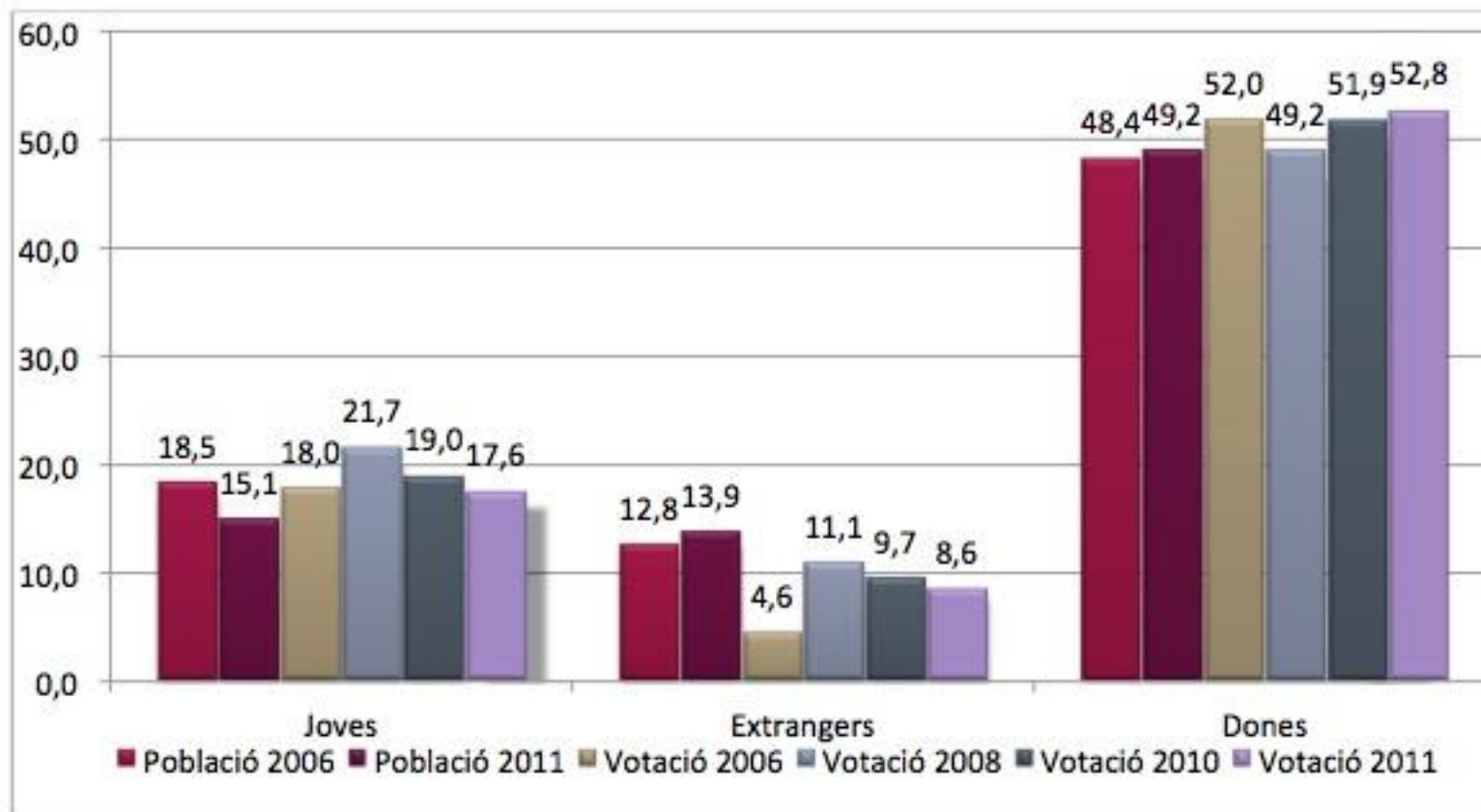

Case study

Udział % partycypacji

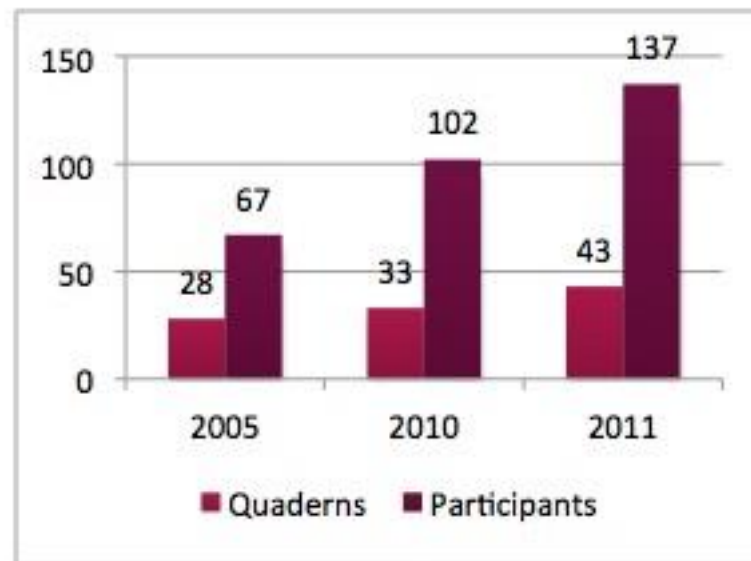
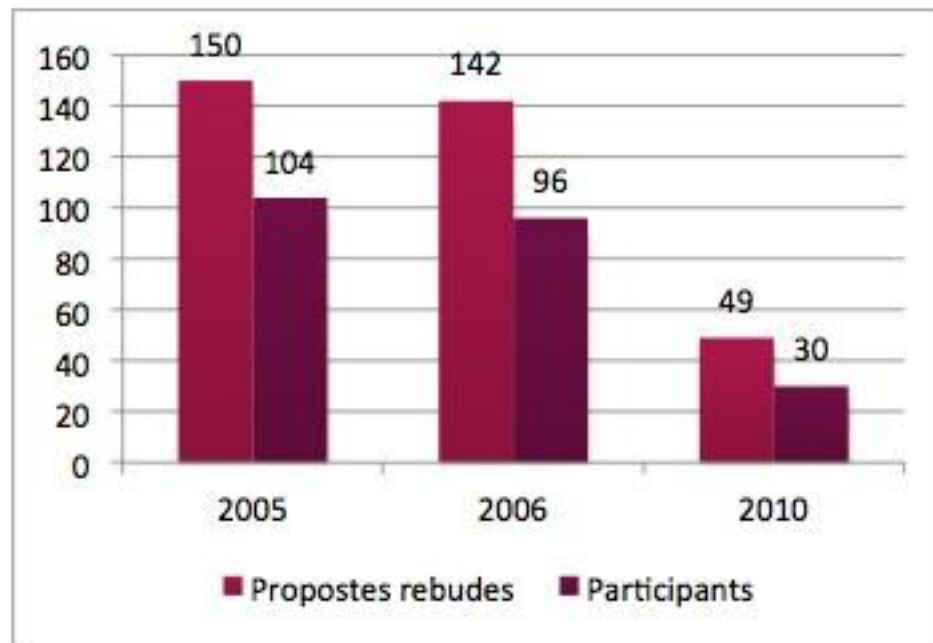
Różnorodność

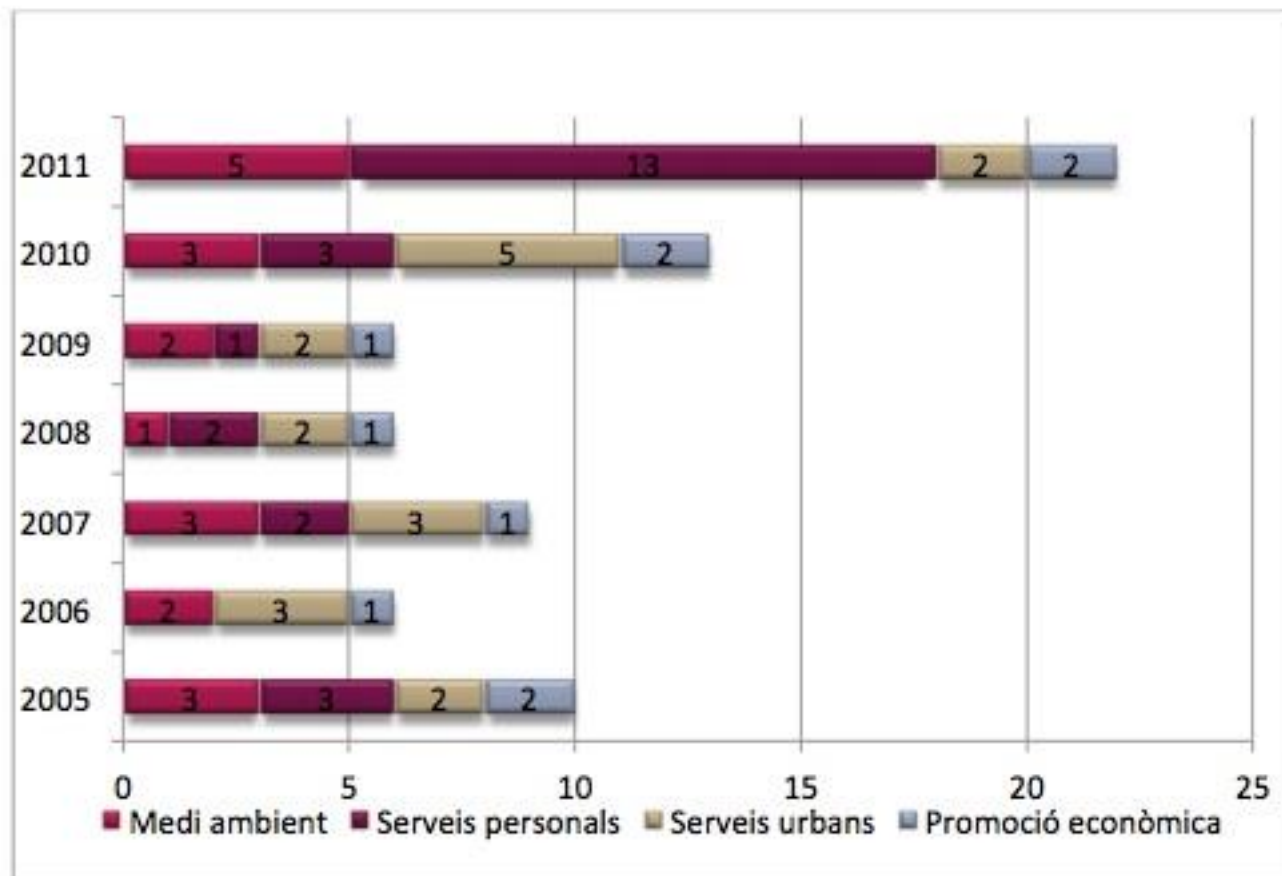
Case study

Liczba wniosków

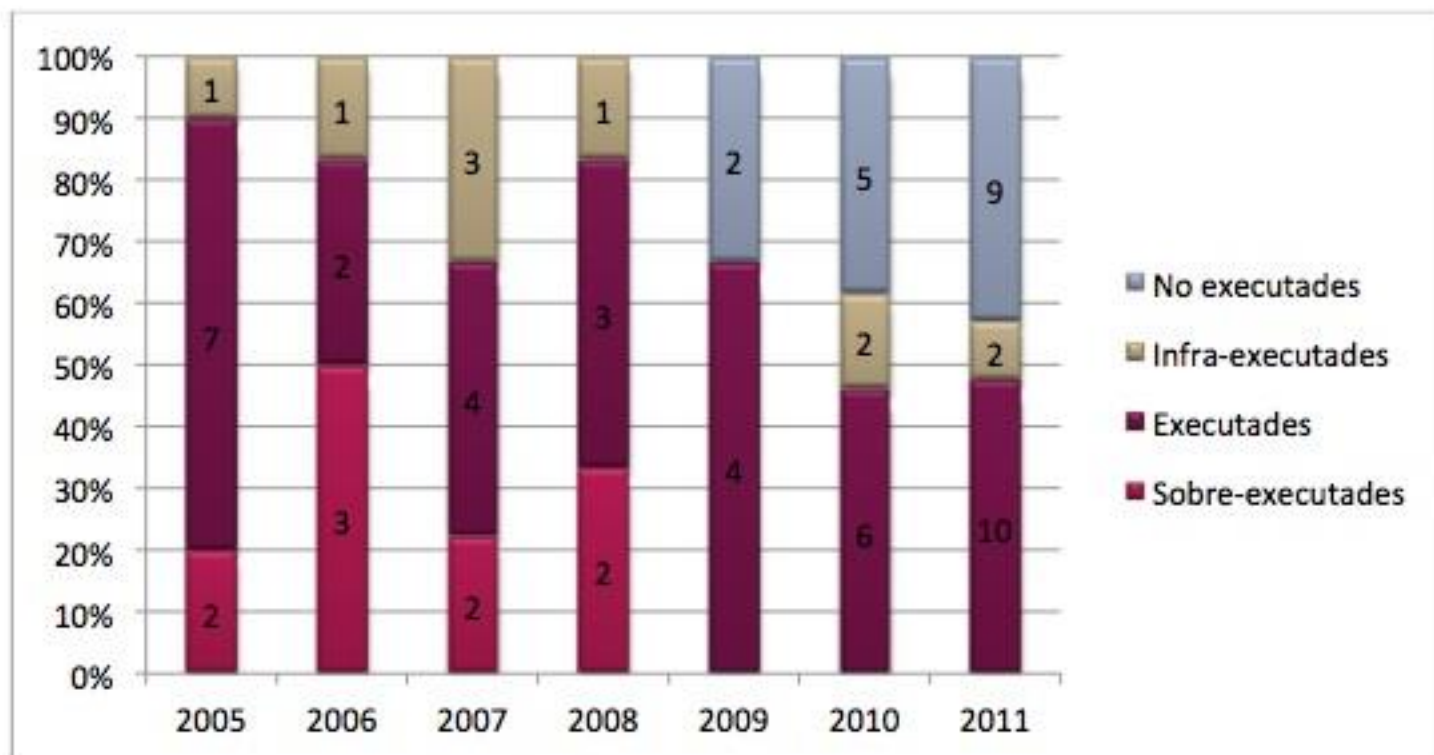

„Szkolny zeszyt” do
dyskusji w rodzinie

Wyniki

Zrealizowane propozycje

Blaski:

- ▣ Wyraziste przywództwo, zaangażowanie polityczne i wielostronna koordynacja
- ▣ Ścisła współpraca w rządzeniu (na poziomie administracji)
- ▣ Obywatele decydują
- ▣ Porozumienie polityczne i zaangażowanie społeczne
- ▣ Wysoki poziom zaangażowania w głosowanie
- ▣ Duża różnorodność
- ▣ Dobra koordynacja na poziomie krótkookresowym (rocznym) i średniookresowym (strategicznym)
- ▣ Zaangażowanie dzieci i rodziców poprzez szkoły
- ▣ Zmiana w społeczności lokalnej
- ▣ Uczenie się i poprawa relacji
- ▣ Budżet partycypacyjny jest postrzegany jako użyteczne narzędzie
- ▣ Nowy sposób uprawiania polityki

Cienie:

- ▣ Partycypacja „odgórna”
- ▣ Niski poziom autonomii procesu i jego koordynacji
- ▣ Niski poziom deliberacji
- ▣ Niewielka partycypacja ze strony opozycji politycznej
- ▣ Niewielkie zasoby
- ▣ Niewielkie wykorzystanie Internetu
- ▣ Niejasne cele procesu
- ▣ Nasycenie partycypacją
- ▣ Potrzeba większej transparentności
- ▣ Niski „impact”
- ▣ Wdrażanie bez partycypacji

Jak podnieść jakość procesu:

- ▣ Poprawa komunikacji
- ▣ Wzmocnienie autonomii rady koordynującej
- ▣ Większe zaangażowanie strony społecznej w koordynację procesu
- ▣ Nowe przestrzenie dla deliberacji
- ▣ Internet jako nowa „arena działania”, a nie tylko narzędzie komunikacji
- ▣ Partycypacja we wdrażaniu działań
- ▣ Partycypacja w obszarze dochodów i usług
- ▣ Koprodukcja polityk publicznych

Dziękuję!

Marc Parés
IGOP- UAB
marc.pares@uab.cat

Warszawa, 18 marca 2014

Seminarium organizowane było w ramach projektu “Kurs - Partycypacja!”, współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej oraz ze środków Fundacji im. Stefana Batorego.

